

A.8. DRET A OBTENIR MEDICAMENTS I PRODUCTES SANITARIS

La publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat* d'una resolució mitjançant la qual es modifiquen les condicions de finançament públic dels medicaments que, sense tenir la consideració d'ús hospitalari, es dispensen a les farmàcies dels hospitals, ha suposat una nova afectació en la prestació farmacèutica que se suma a l'establiment de nous criteris d'aportació dels beneficiaris en la prestació farmacèutica ambulatoria que es va produir l'any passat.

Aquesta nova regulació fa referència a cinquanta fàrmacs, aproximadament, indicats per a casos de patologies greus o invalidants i cròniques, que fins ara es dispensaven a les farmàcies dels hospitals a pacients no hospitalitzats sense que haguessin de fer cap aportació. Ara, però, passen a estar subjectes a una aportació, de tipus reduït, del 10% del preu de venda al públic amb un màxim de 4,20 euros per envàs.

El Síndic tem que aquesta mesura pugui veure compromesa la situació de les persones que, tot i que necessiten la medicació, es troben en una situació econòmica tan precària que els dificulta o fins i tot els impedeix accedir-hi. D'una banda, el Síndic considera que aquesta nova mesura de copagament no pot respondre ni a l'afany dissuasori ni al recaptatori, objectius que es persegueixen habitualment amb la introducció de qualsevol copagament.

El consum de fàrmacs per part dels pacients crònics, que sembla que són la major part dels afectats per aquesta nova mesura, no presenta les condicions d'abús que es podria produir en altres casos, atès que es tracta de persones que necessiten la medicació per sempre, per la qual cosa no hi ha possibilitat d'acumular-los a casa o que s'acabin caducant sense consumir-los.

Sovint les persones que pateixen malalties greus o cròniques han d'abandonar la seva activitat laboral o no la poden dur a terme amb regularitat, amb la repercussió que això té en la seva economia personal i familiar. Per aquest motiu, el Síndic ha destacat que aquesta mesura afecta majoritàriament persones o col·lectius que es tro-

ben en situacions econòmiques compromeses, precisament a causa de la seva malaltia.

El copagament de la medicació hospitalària de dispensació ambulatoria pot comprometre la salut de les persones afectades

El màxim de 4,20 euros fixat es refereix al preu d'un envàs sense que s'hagi tingut en compte que potser hi haurà pacients a qui s'hagi de prescriure un nombre elevat d'envasos ni que els pacients a què afectarà es troben, amb tota probabilitat, també subjectes a una aportació en la prestació de farmàcia ambulatoria. El més greu, però, és que no s'han previst alternatives per a les persones que per la seva situació econòmica no puguin fer l'aportació exigida.

Per tot això, el Síndic adverteix que no queda garantit en tots els casos el tractament de totes les persones a les quals s'hagi prescrit algun d'aquests medicaments.

Pel que fa a la repercussió que aquesta mesura té en els infants a qui s'hagi de prescriure algun d'aquests medicaments, el Síndic ha volgut posar l'èmfasi en el fet que no s'ha tingut en compte la situació d'especial vulnerabilitat d'aquest col·lectiu, ni la repercussió que té en l'economia familiar que un dels seus membres hagi de deixar de treballar per atendre l'infant, com passa en molts casos en què els infants pateixen malalties greus que fan necessària la presència d'un dels progenitors al costat seu.

Aquests ajustos no es poden aplicar sense que abans se n'hagi valorat detingudament la finalitat, les persones a què afectarà, els beneficis que es poden obtenir dels ajustos i les alternatives que garanteixin, en qualsevol cas, l'atenció sanitària (que inclou la prestació farmacèutica) de les persones que ho necessiten.

Aquestes consideracions s'han recollit en una actuació d'ofici (06947/2013) per traslladar-

les al Defensor del Poble, atesa la manca de competències del Síndic en aquesta qüestió.

Cal assegurar que l'aportació de la prestació farmacèutica estigui actualitzada amb la situació econòmica present del pacient

Pel que fa a les queixes sobre la prestació farmacèutica ambulatoria, destaquen les que posen de manifest la manca de concordança entre la determinació del percentatge d'aportació que s'aplica, que fa referència a exercicis fiscals anteriors, i la situació econòmica en què es troba una persona en aquest moment. El Síndic ha constatat que l'Administració sanitària catalana rep la informació sobre la condició d'assegurat i el percentatge de copagament que correspon aplicar de l'Institut Nacional de la Seguretat Social i del Servei Nacional de Salut i que, per tant, no la pot modificar.

Així mateix, es té coneixement que el Defensor del Poble va plantejar sense èxit davant del Ministeri de Sanitat la possibilitat d'establir algun tipus de procediment que permetés reduir el temps d'actualització de la informació perquè el finançament de medicaments es correspongués amb el nivell de renda en cada moment.

Finalment, cal esmentar que en l'informe de l'any passat es destacaven les queixes i les consultes que s'havien rebut en relació amb la introducció de la taxa corresponent al pagament d'un euro per recepta a Catalunya, especialment per part dels col·lectius que, sense estar exempts d'abonar-la, presentaven serioses dificultats per afrontar-la. Tot i que aquest any s'ha deixat d'aplicar aquesta taxa després que el Tribunal Constitucional decidís suspendre-la de manera cautelar (inicialment per cinc mesos i posteriorment prorrogada fins que el Tribunal prengui una decisió), el Síndic ha advertit l'Administració sanitària que en cas que en el futur es tornés a aplicar aquesta taxa es reprendrien les actuacions en relació amb la seva aplicació als col·lectius esmentats més amunt.

Enguany també s'ha continuat treballant en el canvi de nivell excepcional en l'aportació de la prestació farmacèutica ambulatoria fonamentat en la necessitat de garantir unes condicions mínimes d'equitat en l'accés a la prestació (la farmàcia gratuïta). Les persones que presenten aquest tipus de sol·licitud solen ser persones afectades d'alguna incapacitat o alguna malaltia crònica que tenen una despesa en farmàcia bastant elevada i uns recursos escassos. S'observa que se'ls ha denegat la sol·licitud perquè no assoleixen un determinat percentatge de despesa respecte dels seus recursos econòmics (unitat econòmica familiar) i que la seva principal preocupació és no saber quins són els requisits necessaris perquè se'ls pugui concedir la farmàcia gratuïta, la seva indefensió davant possibles denegacions i la falta d'informació en general.

El Departament de Salut ha de regular l'accés a la farmàcia gratuïta

Tot i que la recomanació del Síndic de regular la farmàcia gratuïta va ser acceptada, no s'ha regulat, i novament l'any 2012 el Síndic va recomanar que s'estudiés mantenir-la, encara que fos a càrrec del CatSalut o que, subsidiàriament, s'introduïssin mesures tendents a suavitzar l'aplicació taxativa del nou marc normatiu. Malgrat que no s'ha rebut una resposta a aquesta recomanació, en la reunió que diversos membres de la institució van mantenir amb representants del Departament de Salut el mes de juliol, es va informar que s'estava treballant en una instrucció en què es preveuria el pagament reduït de medicaments quan es complís una sèrie de requisits com ara presentar una patologia crònica o que la despesa sobrepassés un percentatge determinat de la renda de la unitat familiar. Segons el que es va informar la institució, amb aquesta instrucció es pretén aproximar la situació d'aquestes persones a la dels pensionistes.

Tanmateix, en el moment en què es tanca la redacció d'aquest informe la instrucció no s'ha publicat.

Queixa 06850/2012

El promotor de la queixa exposa la seva disconformitat perquè ha exhaurit la prestació d'atur, però ha de continuar abonant el 40% en la prestació farmacèutica ambulatoria. El CatSalut l'informa que està exempt de copagament, però a la farmàcia li continuen exigint aquesta aportació. Posteriorment, el CatSalut li aclareix que l'INSS l'ha informat que l'aportació que té assignada és correcta, atès que només n'estan exemptes les persones que hagin extingit el subsidi d'atur (no la prestació d'atur).

El Síndic recorda al Departament de Salut que, malgrat la manca de competència de l'Administració autonòmica per determinar el nivell d'aportació que correspon fer als usuaris catalans, el CatSalut els ha d'informar sobre quin nivell els correspon, ha de gestionar els possibles errors que s'hagin pogut detectar davant l'Administració de l'Estat i els ha de donar resposta davant el seu desacord. Per aquesta raó, és imprescindible que les persones al servei de l'Administració catalana que han de facilitar aquesta informació estiguin, al seu torn, ben informades. Només en aquest cas podran facilitar una informació correcta i veraç.

Queixa 02504/2012

Una parella es queixa perquè no està d'acord amb la decisió de l'Administració de desestimar la seva sol·licitud de farmàcia gratuïta.

El Departament de Salut informa que les peticions es deneguen perquè la despesa mensual de cada assegurat no arriba a un mínim estipulat per sota del qual no es considera prou elevat el cost de la farmàcia. Aclareix que aquest mínim l'han establert de manera consensuada les diverses unitats d'atenció al ciutadà de les regions sanitàries del CatSalut.

El Síndic insisteix en la necessitat que es dicti el reglament corresponent sobre els criteris per concedir o denegar la farmàcia gratuïta que atorga el CatSalut.

Finalment, quan un dels interessats passa a ser tributari d'una prestació de renda d'inserció, resten exempts de fer qualsevol aportació.

Pàgines extretes de l'Informe Anual 2013. Per accedir-hi cliqueu aquí